

”Järnladyns” politik fortfarande aktuell

Margaret Thatcher förändrade Storbritanniens ekonomipolitik i grunden. Trots hennes död är "Järnladyns" politik fortfarande aktuell.

– Hennes ekonomiska politik accepterades av efterkommande Labourregeringar och har även påverkat andra länder som Sverige, säger ekonomiprofessorn Lars Calmfors.

Margaret Thatcher lämnar vallokalen vid Castle lane, Westminster, London tillsammans med maken Dennis 1983. Foto: Peter Kemp/AP

8 april 2013 kl 23:01 , uppdaterad: 8 april 2013 kl 23:40

Margaret Thatcher avled under måndagsmorgonen efter en stroke. Hennes period som premiärminister (1979-1980) kantades av flera tuffa ekonomiska beslut och initiativ. Lars Calmfors, ekonomiprofessor vid Stockholms universitet, lyfter fram tre ekonomipolitiska beslut som påverkar oss än i dag.

– Det första var att hon fick ner inflationen. PÅ 1970-talet var inflationen hög världen över och Storbritannien var speciellt illa ute. Men hon förde en restriktiv penningpolitik med små ökningar av penningmängden i monetarisk anda där hon medvetet accepterade en period av mycket hög arbetslöshet för att få ner inflationen. Hon vågade stå fast vid den politiken trots hård kritik, säger han.

Det andra beslutet som är bestående i Storbritannien är sättet hon bekämpade de starka facken. Där hon minskade deras makt med förbud mot olika typer av strejker.

– Hon knäckte nacken de tidigare starka fackföreningarnas makt. Det ledde till en mer flexibel lönebildning med större skillnader. I dagsläget är till exempel kollektivavtal inte speciellt viktiga i Storbritannien. Det var förmodligen bra för sysselsättningen men innebar samtidigt en kraftig maktförskjutning från löntagare till arbetsgivare, säger Lars Calmfors.

Den tredje ekonomiska reformen som fortfarande lever kvar i dagens Storbritannien och i andra delar av världen är privatiseringar av statliga företag och branscher.

– Hon öppnade upp branscher med tidigare offentliga monopol som telekom-, el-, gas- och järnbranschen för konkurrens, säger Lars Calmfors.

Under första regeringsperioden mellan 1979 och 1983 var det främst inflationen som bekämpades genom att använda sig av monetarism. Det gick ut på att höja räntorna och få ner penningmängdens tillväxt.

– Hon vågade genomföra akademikernas idéer om en stram penningpolitik för att hålla låg inflation och hon var inte rädd för reaktionerna. Låg inflationspolitik har sedan blivit normen nästan överallt, säger Lars Calmfors.

Men politiken var extremt impopulär och det såg ut som ”Järnladyns” första regeringsperiod skulle bli hennes enda. Räddningen blev Falklandskriget där hon var den drivande kraften i försvaret av kolonier i Sydatlanten mot Argentina. Efter det vände vinden för Thatcher.

– Utan Falklandskriget hade det aldrig blivit någon andra regeringsperiod, säger Lars Calmfors.

Under andra regeringsperioden utspelade hennes andra krig – det mot fackföreningarna. Ett krig som hon också gick segrande ur. Men under hennes tredje period avgick Margaret Thatcher efter stor dramatik i en intern partiomröstning. En av orsakerna bakom Thatchers avgång var den kontroversiella kommuns-katten community charge, där det inte spelade någon vilken inkomst invånaren hade utan alla betalade en lika stor summa.

Robert Holmbom